

Stały kontakt
z doradcą?

Alerty prawne i podatkowe DZP

Ochrona sygnalistów a zamówienia publiczne

Implementacja Dyrektywy w sprawie ochrony sygnalistów

17 grudnia 2021 r. mija termin na implementację Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii („Dyrektywa”), tzw. sygnalistów. Dyrektywa zostanie implementowana do polskiego porządku prawnego poprzez ustawę o ochronie osób zgłaszających naruszenia prawa, której projekt został opublikowany 18 października 2021 („Projekt”).

Termin wejścia w życie ustawy

Uchwalenia ustawy należy się spodziewać w pierwszym trymestrze 2022 r. Zgodnie z Projektem ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. W tym terminie **podmioty publiczne zatrudniające powyżej 50 pracowników** oraz **podmioty prywatne zatrudniające powyżej 250 pracowników** będą zobowiązane do zapewnienia odpowiedniej ochrony sygnalistom oraz stworzenia efektywnych kanałów wewnętrznych powiadomień o nieprawidłowościach. Natomiast realizacja obowiązku ustalenia regulaminu zgłoszeń wewnętrznych przez podmioty w sektorze prywatnym zatrudniające co najmniej 50 i mniej niż 250 pracowników została odroczone do dnia 17 grudnia 2023 r.

Ochrona sygnalistów a zamówienia publiczne

Jednym z obszarów, w ramach których sygnaliści zgłaszający naruszenia będą podlegać ustawowej ochronie, jest przestrzeganie przepisów o zamówieniach publicznych.

*Ochrona sygnalistów jest konieczna do poprawienia egzekwowania prawa Unii w dziedzinie **zamówień publicznych**. Konieczne jest nie tylko – w kontekście wykonywania budżetu Unii – **przeciwdziałanie i wykrywanie związanych z zamówieniami przypadków nadużyć finansowych i korupcji**, ale również **zajęcie się niewystarczająco skutecznym egzekwowaniem przepisów w dziedzinie zamówień publicznych przez krajowe instytucje zamawiające i podmioty zamawiające w związku z wykonaniem robót budowlanych, dostawą produktów lub świadczeniem usług**. Przypadki naruszenia takich przepisów prowadzą do zakłóceń konkurencji, zwiększają koszty prowadzenia działalności gospodarczej, szkodzą interesom inwestorów i akcjonariuszy lub wspólników*

oraz, w ogólnym ujęciu, zmniejszają atrakcyjność inwestycyjną i przyczyniają się do powstawania nierównych szans dla przedsiębiorstw w Unii, co wpływa na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

(preambuła do Dyrektywy 2019/1937)

Dyrektywa odnosi się do ochrony sygnalistów zgłaszających naruszenia w obrębie zamówień publicznych objętych zakresem stosowania dyrektyw zamówieniowych.

Projekt odnosi się do materii zamówień publicznych w sposób szerszy niż Dyrektywa i obejmuje swoim zakresem **również naruszenia nieobjęte stosowaniem ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, w tym o wartości niższej niż 130 000 zł oraz zamówień wyłączonych spod zakresu jej stosowania.**

Wyłączenia

Dyrektywy nie stosuje się do zgłoszeń w sprawie naruszeń przepisów dotyczących zamówień publicznych dotyczących **aspektów obronności lub bezpieczeństwa**, chyba że są one objęte odpowiednimi aktami Unii. Stosownie do motywu 24 Dyrektywy: *Bezpieczeństwo narodowe pozostaje w zakresie wyłącznej odpowiedzialności każdego państwa członkowskiego.*

Powyższa regulacja znalazła odzwierciedlenie w Projekcie, który wskazuje, że *przepisów ustawy nie stosuje się do naruszeń prawa w zakresie zamówień publicznych w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa w rozumieniu art. 7 pkt 36 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1129 i 1598).*

Kanały komunikacji dla sygnalistów

Ustawa przewiduje trzy kanały do dokonywania zgłoszeń naruszenia prawa:

- 1) **Kanał wewnętrzny (zgłoszenie kierowane do pracodawcy)** ustanowiony na podstawie regulaminu określającego wewnętrzną procedurę zgłaszania naruszeń prawa stosowanego przez pracodawcę;
- 2) **Kanał zewnętrzny (zgłaszanie kierowane do organu publicznego lub centralnego)** – organem centralnym jest Rzecznik Praw Obywatelskich; dokonuje on wstępnej weryfikacji i przekazuje sprawę organom właściwym do podjęcia działań następczych, np. Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych; naruszenia z zakresu prawa konkurencji (np. zmowy przetargowe) mogą być również zgłaszane do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- 3) **Publiczne ujawnienie naruszenia prawa**, czyli podanie do wiadomości publicznej informacji o naruszeniu prawa.

Podmioty prawne w sektorze prywatnym i publicznym zostały zobligowane do ustanowienia kanałów i procedur na potrzeby dokonywania zgłoszeń wewnętrznych i podejmowania działań następczych.

Tak więc **konieczne jest ustalenie regulaminów zgłoszeń wewnętrznych, określających wewnętrzną procedurę zgłaszania naruszeń prawa.** Obowiązek ten dotyczy pracodawców zatrudniających co najmniej 50 pracowników. Pracodawca zatrudniający mniej niż 50 pracowników może, ale nie jest zobligowany, ustalić regulamin zgłoszeń wewnętrznych.

Jednakże powyższy próg nie ma zastosowania do pracodawców wykonujących działalność w zakresie usług, produktów i rynków finansowych oraz zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, bezpieczeństwa transportu i ochrony środowiska, objętych zakresem stosowania aktów prawnych Unii Europejskiej wymienionych w części I.B i II załącznika do Dyrektywy, którzy niezależnie od liczby pracowników muszą wdrożyć wewnętrzny kanał zgłaszania naruszeń prawa.

Pracodawca ustala regulamin zgłoszeń wewnętrznych, określający wewnętrzną procedurę zgłaszania naruszeń prawa i podejmowania działań następczych. Regulamin zgłoszeń wewnętrznych wchodzi w życie po upływie 2 tygodni od dnia podania go do wiadomości pracowników w sposób przyjęty u danego pracodawcy.

Pracodawca jest obowiązany zapoznać pracownika z treścią regulaminu zgłoszeń wewnętrznych przed dopuszczeniem go do pracy.

Rekomendacja

W związku z powyższym rekomendujemy wszystkim podmiotom działającym w obszarze zamówień publicznych przygotowanie przejrzystych i przyjaznych pracownikom procedur wewnętrznych oraz ustanowienie wewnętrznego kanału zgłoszeń naruszeń prawa (w formie ustnej lub pisemnej, np. e-platform do powiadamiania o nieprawidłowościach). Umożliwienie pracownikom dokonywania zgłoszeń w ramach procedury wewnętrznej pozwoli pracodawcy na skuteczne identyfikowanie i zapobieganie naruszeniom prawa, m.in. w obszarze zamówień publicznych.

Kto będzie moim doradcą?

Katarzyna Kuźma

Partner | Praktyka Infrastruktury i Energetyki

E: katarzyna.kuzma@dzp.pl

T: +48 22 557 94 25 | M: +48 660 440 310

dr Anna Partyka-Opiela

Partner | Zespół Compliance

E: anna.partyka-opiela@dzp.pl

M: +48 661 363 505